

Nr 237.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av vissa kronan tillhöriga hållhägnader i Norrbottens län; given Stockholms slott den 4 mars 1932.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Felix Hamrin.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 4 mars 1932.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Hamrin, anför:

I skrivelse den 15 oktober 1930 har kammarkollegiet underställt Kungl. Maj:ts prövning frågan om den framtida dispositionen av vissa kronan tillhöriga jordområden i Norrbottens län, vilka på grund av äldre stadganden varit upplåtna åt enskilda jordägare för att användas såsom s. k. hållhägnader vid gästgiveri- och skjutsningsbesvärets fullgörande, men vilka, sedan nämnda besvär genom stadgan den 22 juni 1911 om skjutsväsendet avlyftats från jorden, återfallit till kronans fria disposition. Med skrivelsen har kollegiet överlämnat bland annat en av överlantmätaren i

länet verkställd lantmäteriteknisk utredning rörande de ifrågavarande lägenheterna ävensom utlåtanden av vederbörande länsstyrelse, domänstyrelsen och lantmäteristyrelsen.

Enligt kammarkollegiets förslag skulle, bland andra, följande lägenheter försälas, nämligen hållhågnaderna i Skróven och i Hakkas i Gällivare socken, i Peräjävaara och i Pajala by i Pajala socken samt i Junosuando kyrkoby och i Lovikka i Junosuando socken.

I anledning härav har Kungl. Maj:t den 13 februari 1931 anbefallt länsstyrelsen i Norrbottens län att *dels* beträffande hållhågnaderna i Skróven, Peräjävaara och Junosuando kyrkoby, å vilka enligt uppgift bebyggelse förekomme, låta upprätta förslag till uppdelning av dem i lämpliga försäljningslotter och genom sakkunnig person verkställa värdering av lotterna samt därefter hembjuda dem, i den mån de vore bebyggda, åt respektive innehavare till inlösen för ett pris, motsvarande det lotten vid värderingen åsatta värdet jämte lottens andel i värderingskostnaderna, *dels ock* beträffande ej mindre obebyggda delar av nyssnämnda hållhågnader än även de lotter, i fråga om vilka hembud icke antagits, samt beträffande hållhågnaderna i Hakkas, Pajala by och Lovikka låta utbjuda envar av dessa fastigheter, antingen i dess helhet eller uppdelad i lämpliga lotter enligt länsstyrelsens bestämmande, å offentlig auktion till den högstbjudande, under villkor att avgivet högsta köpeanbud bleve i vederbörlig ordning godkänt, att köparen vidkändes kostnaden för områdes avstyckande och lagfarande jämte övriga med köpet förenade utgifter, samt att i köpebrevet intoges förbehåll, att kronan icke iklädde sig annan hemulsskyldighet än återbäring av köpeskillingen.

Länsstyrelsen har, sedan på länsstyrelsens uppdrag bland annat värderings- och uppdelningsförslag upprättats av agronomen S. Westelius ävensom utbud av hållhågnaderna skett, den 23 oktober 1931 avgivit utlåtande i ärendet.

Jag anhåller nu att få underställa Kungl. Maj:ts prövning frågan om försäljning av ifrågavarande fastigheter.

Hållhågnaden
i Skróven.

Sedan vid avvitrning inom Gällivare socken en hållhågnad avsatts av kronan tillhörig mark inom Skróvens bys skifteslag, har hållhågnaden vid ett år 1899 fastställt laga skifte utbrutits och tilldelats ägor med en areal av 32.7220 hektar. Genom Svea hovrätts lagakraftvunna dom den 29 april 1927 har kronan förklarats framför Skróvens byamän vara ägare till nämnda hållhågnad.

Ifrågavarande fastighet, som i jordeboken för Gällivare socken redovisas bland kronojordlägenheter under allmän disposition såsom Skróven nr 9, är enligt förberörda av länsstyrelsen införskaffade värderingsförslag belägen på östra sidan av Skróvälven. Den övervägande delen av lägenheten består av stenig skogsmark beväxt med ungskog av tall. Å lägenhetens södra del finnes ett område, där marken kan tagas i anspråk för

nyodling. Här har sedan 20 år tillbaka Isak Vilhelm Taivalsaari varit bosatt. Lägenheten, som ej ansetts vara lämplig för uppdelning, har värderats till 31 kronor i medeltal för hektar och alltså sammanlagt till i runt tal 1.000 kronor.

Länsstyrelsen har hemställt, att hållhågnaden i Skróven måtte för en köpeskilling av 1,090 kronor, inberäknat värderingskostnader, försälas till nämnde Taivalsaari, vilken förklarar sig villig att mot angivna köpeskilling förvärva lägenheten.

Hållhågnaden i Hakkas by i Gällivare socken har vid avvitrning avskilts från den nämnda by tillagda marken samt vid verkställt laga skifte tilldelats ett område av 170.³²⁷⁰ hektar. Genom Gällivare lappmarks tingslags häradsrätts lagakraftvunna utslag den 10 maj 1926 har kronan förklarats vara framför Hakkas byamän rätt ägare till ifrågavarande hållhågnad. I jordeboken för Gällivare socken är hållhågnaden upptagen bland kronojordlägenheter under allmän disposition såsom Hakkas nr 17.

Hållhågnaden
i Hakkas.

Den av länsstyrelsen anlitade värderingsmannen har upplyst, att lägenheten till övervägande del består av skogsmark, som är beväxt med ungskog av i huvudsak tall. Ingen bosättning förekommer å lägenheten, men en ströängsodling, som omfattar en areal av 5.²²³⁰ hektar, har blivit utlagd på den bästa odlingsbara marken och tillhör annan än kronan. Då utöver denna ströängsodling å fastigheten finnes ytterligare odlingsmark i den omfattning, att värderingsmannen ansett två mindre jordbrukslägenheter med erforderlig skogsmark kunna erhållas, har denne föreslagit fastighetens uppdelning i två lotter, A och B, om respektive 106.¹⁰⁴⁰ och 59.⁰⁰⁰⁰ hektar. Lotten A har värderats efter ett medelpris av 25 kronor för hektar till i runt tal 2,650 kronor samt lotten B efter ett medelpris av 20 kronor till 1,180 kronor. Värderingskostnaderna hava upptagits till respektive omkring 185 kronor och 85 kronor.

Vid utbud å offentlig auktion till den högstbjudande har högsta budet för lotten A, avgivet för B. T. V. Alamaa i Hakkas, utgjort 40 kronor per hektar samt för lotten B, avgivet av hemmansägaresonen Axel Henriksson i Hakkas, utgjort 30 kronor 50 öre per hektar.

Länsstyrelsen har tillstyrkt, att i enlighet med de angivna anbuden lotten A försälas till Alamaa för 4,244 kronor 16 öre samt lotten B till Henriksson för 1,799 kronor 50 öre.

Vid avvitrning inom Peräjävaara by i Pajala socken avsattes en hållhågnad i ett skifte om 88.⁴⁰ kvadratrevar eller 7.⁷⁹²² hektar. Denna inräknades icke i den nämnda by för dess mantal tillagda marken utan utlades såsom särskild lägenhet. I jordeboken för Pajala socken upptages lägenheten bland kronojordlägenheter under allmän disposition såsom Peräjävaara nr 4.

Hållhågnaden
i Peräjävaara.

Enligt det i det föregående omförmälda värderingsförslaget utgöres lä-

genheten, som till övervägande del är beväxt med ett glest bestånd av tall- och granskog, till omkring 40 procent av odlingsbar mark. Uppdelning av lägenheten har ansetts ej böra äga rum. Fastigheten är för närvarande obebyggd men har ansetts kunna efter uppodling av den odlingsvärda marken bilda en mindre jordbrukslägenhet. Vid värderingen har fastigheten efter ett hektarpris av i medeltal 34 kronor åsatts ett värde av 260 kronor. Värderingskostnaderna hava beräknats till 40 kronor.

Ifrågavarande hållhägnad har utbjudits å offentlig auktion till den högstbudande, varvid högsta bud, 400 kronor, avgivits av jordbruksarbetaren Karl Krekula i Peräjävaara.

Länsstyrelsen har hemställt, att hållhägnaden måtte försäljas till nämnda anbudsgivare för det erbjudna beloppet av 400 kronor.

Hållhägnaden
i Pajala.

Hållhägnaden i Pajala by i Pajala socken avsattes vid verkställd avvittring i ett skifte om 144 kvadratrevor eller 12.6940 hektar och inräknades icke i den byn tillagda marken utan utlades till särskild lägenhet. Hållhägnaden redovisas i jordeboken för Pajala socken bland kronojordlägenheter under allmän disposition såsom Pajala nr 26.

Av det upprättade värderingsförslaget framgår, att å lägenheten icke finnes odlingsvärd mark. Möjligen skulle en del kunna rödjas och användas för betesändamål. Hägnaden, som nu är beväxt med ungskog av tall, lämpar sig bäst för skogsbruk. Ingen bosättning förekommer å lägenheten. Lägenheten har ansetts icke vara lämplig för uppdelning i lotter för bebyggelse i anslutning till jordbruk utan böra försäljas som ett skogsskifte. Värdet har uppskattats efter 40 kronor i medeltal för hektar till 500 kronor. De på hållhägnaden fallande värderingskostnaderna hava uppskattats till 60 kronor.

Vid lägenhetens utbudande på offentlig auktion har högsta budet, vilket avgivits av skräddaren Yrjö Tossavainen i Pajala, utgjort 335 kronor.

Länsstyrelsen, som tillstyrkt lägenhetens försäljning mot den erbjudna köpeskillingen, har ansett i köpebrevet böra föreskrivas, att köparen skall vara skyldig att låta Pajala kommun nyttja ett område, som kommunen enligt beslut av länsstyrelsen den 31 december 1931 fått åt sig upplåtet, på därvid fastställda villkor, för såvitt icke andra bestämmelser kunna träffas mellan köparen och kommunen.

Hållhägnaden
Junosuando.

Hållhägnaden i Junosuando kyrkoby har vid avvittring inom Junosuando socken icke inberäknats i kyrkobyns ägoområde utan utlagts såsom särskild lägenhet. I jordeboken för Junosuando socken upptages hållhägnaden bland kronojordlägenheter under allmän disposition såsom Junosuando nr 13.

I det på föranstaltande av länsstyrelsen upprättade värderingsförslaget har upplysts, att lägenheten omfattar en areal av 23.6911 hektar. Å

lägenheten finnes odlingsvärd myrmark, ängsmark och skogsmark, delvis mycket försumpad, beväxt med ungskog. Lägenheten har föreslagits skola uppdelas i tre lotter, å en upprättad kartskiss betecknade A, B och C. Av dessa har lotten A, som omfattar en areal av 4.9392 hektar, värderats efter ett medelpris av 18 kronor för hektar till 85 kronor. Värderingskostnaden för denna lott har beräknats till 10 kronor. Lotten B, omfattande 9.3360 hektar, har värderats efter 20 kronor för hektar till 185 kronor, vartill skulle komma en beräknad värderingskostnad av 25 kronor. Vad slutligen angår lotten C, i vilken ingår återstående 9.4159 hektar, har denna efter ett medelpris för hektar av 10 kronor åsatts ett värde av 90 kronor. Den å lotten C belöpande värderingskostnaden har uppskattats till 10 kronor.

På lotten B har sedan flera år arbetaren Hjalmar Lasu varit bosatt. Denne har förklarat sig villig att för åsatt pris förvärva lotten ifråga. Lotterna A och C hava utbudits å auktion till den högstbjudande. Därvid hava högsta anbudet, respektive 185 och 100 kronor, avgivits av jordbruksarbetaren Gösta Ståhl i Junosuando.

Länsstyrelsen har hemställt, att ifrågavarande tre lotter av hållhågnaden i Junosuando kyrkoby måtte försälas i enlighet med sålunda avgivna anbud.

Hållhågnaden i Lovikka by har vid avvittning icke inräknats i denna bys mark utan utlagts såsom särskild lägenhet. Lägenheten redovisas i jordeboken för Junosuando socken bland kronojordlägenheter under allmän disposition såsom Lovikka nr 14. Hållhågnaden i Lovikka.

Ifrågavarande lägenhet, som omfattar en areal av 243 kvadratrevor eller 21.4210 hektar, består enligt det upprättade värderingsförslaget av icke odlingsvärd skogsmark, som är beväxt med ungskog av övervägande tall. Å lägenheten förekommer ingen bosättning, och med hänsyn till markens beskaffenhet är sådan i anslutning till jordbruk icke heller lämplig. Lägenheten, som ansetts böra utbudas såsom ett skogsskifte, har värderats efter ett medelvärde av 30 kronor för hektar till omkring 640 kronor. Värderingskostnaden har beräknats till 65 kronor.

Vid offentlig auktion till den högstbjudande har högsta budet, avgivet av jordbruksarbetaren E. Wikström i Lovikka, utgjort 700 kronor.

Länsstyrelsen har tillstyrkt lägenhetens försäljning i enlighet med nämnda köpeanbud.

I likhet med kammarkollegiet och länsstyrelsen i Norrbottens län tillstyrker jag, att ifrågavarande kronan tillhöriga, tidigare såsom hållhågnader upplåtna lägenheter försälas. Jag föreslår därför, att riksdagens bemyndigande till lägenheternas avyttrande utverkas. Såsom villkor för försäljningarna torde böra gälla, att köpare skall vidkännas lagfarts-kostnad samt i förekommande fall kostnaden för erforderlig avstyckningsförrättning jämte övriga med köpet förenade utgifter. Tillika bör

Departements-
chefen.

i köpebreven intagas förbehåll, att kronan icke ikläder sig annan hemulsskyldighet än återbäring av köpeskillingen. Det synes böra ankomma på Kungl. Maj:t att i övrigt bestämma försäljningsvillkoren. Vad särskilt angår hållhägningen i Hakkas lärer förbehåll böra göras för rättigheter, som må tillkomma ägaren av den å hållhägningen belägna ströängsodlingen.

Inflytande försäljningsmedel böra tillgodoföras inkomstiteln »Diverse inkomster».

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förut omförmälda kronan tillhöriga hållhägningar i Norrbottens län må försälas under de huvudsakliga villkor, som av mig i det föregående förordats, nämligen hållhägningarna i Skróven och i Hakkas i Gällivare socken, i Peräjävaara och i Pajala by i Pajala socken samt i Junosuando kyrkoby och i Lovikka i Junosuando socken.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Olga Gjörloff.